

Становище

Дисертация на тема:

**Межкултурна вариативност на тревожността от смъртта.
Тревожността като личностна черта и безнадеждността при медици**

ДОКТОРАНТ: Диляр Тунджер Актюрк

Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Темата на докторската дисертация на Диляр Актюрк докосва проблем оставащ в сянката на професионалната медицинска рутина.

В медицинската професия варирането между живота и смъртта е норма, но остава непознат ефектът, който се проектира върху медиците при постоянното контактуване с тежко болни и умиращи пациенти.

Има литературни данни, че изборът на лекарска професия е продиктуван от желанието да се справи отделния човек със собствения си неосъзнат страх от смъртта. Изследвания все още не са проведени щателни по тази тематика. В тази рамка Диляр Актюрк полага своето изследване на медици представители от две общности българска и турска .

Структура на дисертационният труд:

Дисертацията отговаря на изискванията за академичен труд. Включва четири основни глави с общ обем 151 страници , 220 източници , таблици и диаграми.

Теоретичен обзор на дисертационният труд:

В теоретичната постановка са представени психологичните аспекти на смъртта, тревогата от смъртта и безнадеждността. Разгледани са през различните исторически етапи на развитие на човешката цивилизация, така и през различните житейски етапи на личностово развитие и функциониране на индивида, след това през психоаналитичната и екзистенциална парадигми, както и философско религиозните учения. Направен е обзор на психоаналитичните, екзистенциални и хуманистични аспекти на темата за тревогата от смъртта. Разгледана е теорията на американският културен антрополог и екзистенциален психолог Ърнест Бекер, с „Теория за управление на ужаса“. Представен е и втори съвременен подход към разбиране и обясняване на тревожността от смъртта „ посттравматичен растеж“, както и теорията за социалната нагласа с терапевтичните стъпки на Елизабет Кюблер-Рос.

Емпирично психологично изследване

По отношение на самото изследване са спазени са всички условия за провеждане на екзактно психологично изследване. Ясно са формулирани целта, задачите и хипотезите на проведеното изследване, подбран е адекватен психологичен инструментариум, включващ съвременни методики и получените в изследването. Целта, хипотезите и задачите са много добре структурирани. Планираното изследване е проведено върху две групи медици от турска и българска общност, които работят в болници, където се срещат с умиращи пациенти. Използвани са три скали: за тревожността от смъртта, скала за личностова и ситуативна тревожност и за безнадеждност, както и информационен формуляр за демографски данни. Много коректно са представени параметрите на валидност, адаптация и изследователски възможности на всяка скала. резултати са релевантни на предварително заложените задачи, което е белег на професионализъм от страна на Диляр Актюрк и нейният научен ръководител.

Изводи и заключение

Изводите са ясно постулирани, изведени са приноси от практико-приложен характер. Резултати от изследването и предложението на тази база анализ биха били полезни в работата на психолози посветени на практика да помагат на медиците да преодоляват негативните ефекти от професията и на всички специалисти в областта на поведенческата медицина, клиничната психология и психотерапията.

Всичко това ми дава увереност да считам че дисертационният труд е изпълнен според изискванията за придобиване на ОНС "доктор" и предлагам на уважаемото жури да гласува на Диляр Тунджер Актюрк образователна и научна степен „Доктор” по научна специалност: 3.2. Психология

09.012019

доц. д-р Красимир Иванов